

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 23CoP/47/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2220203615
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 10. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľubica Bundzelová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2022:2220203615.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Ľubica Bundzelová a sudcov: JUDr. Janka Benkovičová a Mgr. Matúš Staríček, v právnej veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom u matky, zastúpené kolíznym opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Dunajská Streda, dieťa rodičov: matka - C. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom E. F. XXXX/X, G. B., zastúpená: E. H. I., nar. XX.XX.XXXX, J. K. XXXX, G. B., a otec - A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom K. L. XXXX/XX, G. B., o návrhu otca na zmenu úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda č. k. 5P/48/2020-468 zo dňa 22.02.2022, takto

rozhodol:

Napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **r u š í** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie výrokom I. upravil styk otca s maloletým A. B., nar. XX.XX.XXXX tak, že otec je oprávnený sa s týmto maloletým každý týždeň od nedele 9:00 hod. do pondelka 18:00 hod. a každý týždeň v piatok od 9:00 hod. do 18:00 hod. v trvaní do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozsudku a následne každú nedeľu od 9:00 hod. do utorka 18:00 hod.; výrokom II. matke uložil povinnosť maloleté dieťa pripraviť na styk a „otcovi pred jej bytom“ (súd prvej inštancie pravdepodobne opomenul uviesť slovo „odovzdať“ – pozn. odvolacieho súdu) a otcovi uložil povinnosť po skončení styku dieťa vrátiť matke pred jej bytom; výrokom III. zmenil výrok rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda v odseku IV. zo dňa 04.06.2016 č.k. 7P/67/2018-358; výrokom IV. návrh otca na striedavú starostlivosť zamietol; výrokom V. uložil účastníkom konania zaplatiť trovy znaleckého dokazovania, každému po 638,80 eur na účet Okresného súdu Dunajská Streda; výrokom VI. povolil účastníkom konania zaplatiť znalečné v mesačných splátkach po 50 eur vždy k 30. dňu toho-ktorého mesiaca až do vyrovnania pod stratou výhody splátok počnúc od právoplatnosti rozsudku; výrokom VII. rozhodol o trovách konania tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu.

Svoje rozhodnutie odôvodnil právne § 24 ods. 2 až 5, § 26 Zákona o rodine (zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov) a vecne tým, že otec sa návrhom vo veci samej domáhal zmeny úpravy práv a povinností k maloletému A. B. nar. XX.XX.XXXX. Vo veci starostlivosti o maloletého bolo naposledy rozhodnuté rozsudkom súdu prvej inštancie sp. zn. 7P/67/2018 dňa 04.06.2019, ktorým súd schválil rodičovskú dohodu, na základe ktorej maloletého zveril do osobnej starostlivosti matky, otec sa zaviazal platiť na maloletého výživné vo výške 120 eur mesačne a upravil styk otca s maloletým každý týždeň v pondelok a v stredu od 14:00 hod. do 17:00 hod. a v sobotu od 12:00 hod. do 16:00 hod.. Otec návrhom vo veci samej žiadal, aby súd zveril maloletého do striedavej osobnej starostlivosti. Matka s návrhom na zverenie dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti nesúhlasila.

Na základe vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie za preukázané, že od posledného rozhodnutia o úprave práv a povinností rodičov k maloletému, ktorý mal v tom čase 10 mesiacov, bol súdom upravený styk rodičmi dodržiavaný, s menšími konfrontáciami pri preberaní dieťaťa, respektíve prekážok na strane rodiny matky (pre COVID-19). V čase podania návrhu na zmenu úpravy malo dieťa dva roky a štyri mesiace a bolo v stálej starostlivosti matky, ktorá bola naďalej na materskej dovolenke. Z výpovedí oboch rodičov súd zistil, že matka od úpravy styku nad rámec stanovený súdom umožnila styk otcovi na dlhšiu dobu, pričom v dvoch prípadoch dieťa u otca aj prespalo. Matka nemala záujem brániť otcovi pri dlhšom a častejšom styku, prezentovala však obavu zo správania sa dieťaťa, ktoré v poslednom čase prejavovalo odmietavý postoj pri realizácii styku. Matka to dôvodila rodinou otca, starou matkou, ktorá bola vždy prítomná pri preberaní dieťaťa a s ktorou mala zlé skúsenosti aj v čase, keď bývala u nich, keď nebrala ohľad na jej rizikové tehotenstvo. Otec dieťaťa mal pochybnosti o riadnej starostlivosti o dieťa, zanedbanie riadnej hygieny, stravovania dieťaťa a jeho duševného vývoja pre oneskorenú schopnosť rozprávať v danom veku, čím vinil výlučne matku. Na návrh kolízneho opatrovníka súd vo veci nariadil znalecké dokazovanie na zistenie vhodnosti striedavej starostlivosti. V znaleckom posudku č. 8/2021 vypracovanom dňa 02.10.2021 znalkyňa doc. PhDr. Daniela Čechová PhD. (z odboru psychológie, odvetvie poradenská psychológia) odporučila striedavú starostlivosť. Znalkyňa konštatovala, že dieťa žije viac menej neustále v atmosfére rodičovského konfliktu, keď vzájomné vzťahy medzi rodičmi sú plné konfliktov, ktorý je stále živý. Obaja rodičia majú oporu vo svojich rodičoch, čo však neprispieva k zlepšeniu vzájomných vzťahov, čo potvrdili aj rodičia, keď zhodne uviedli, že pokiaľ sú sami dvaja, vedia sa porozprávať. Následne, keď prídu domov, ich názor je ovplyvnený rodinou, čo sa prejavuje vo vzájomných konfliktoch. Znalkyňa predpokladala, že pri dobrej motivácii by boli schopní kooperovať. Úroveň a kvalitu výchovného prostredia dieťaťa u rodičov hodnotila na približne rovnakej úrovni, keď matka je starostlivá, trochu pohodlná, aby stimulovala vývin dieťaťa. Naopak otec veľmi rád trávi čas s dieťaťom a podporuje dieťa pri poznávaní. Napriek týmto skutočnostiam znalkyňa konštatovala, že úroveň komunikácie rodičov ohľadne potrieb dieťaťa a jeho najlepšieho záujmu je v súčasnosti nízka, čo nemôže byť prekážkou pri úprave styku. Dospela k záveru, že každý z nich je schopný samostatne zabezpečiť osobnú starostlivosť o dieťa na požadovanej úrovni, keď v prítomnosti oboch rodičov okamžite dieťa prežíva a dáva najavo úzkosť až panický strach. Napriek týmto zisteniam navrhla striedavú osobnú starostlivosť v pomere 60% matke a 40% otcovi, päť nocí dieťa u matky a tri noci u otca. Otec vo vyjadrení k znaleckému posudku navrhol pomer štyri noci u matky a tri noci u otca, keďže týždeň má sedem dní. Matka súhlasila, aby dieťa bolo tri dni u otca, pri dodržaní postupnosti, ako to odporučila aj znalkyňa v závere posudku, zabezpečením adaptačného obdobia troch mesiacov.

Pokiaľ je záujem dieťaťa prvoradým hľadiskom, potom predpokladom na rozhodnutie súdu o zverení dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti je vysoká miera schopnosti dohody rodičov a nevyhnutnosť intenzívnej komunikácie týkajúcej sa potrieb maloletého dieťaťa. Rodičia sa musia vedieť dohodnúť o veciach súvisiacich so školskou dochádzkou (dieťa by malo stále navštevovať rovnakú školu) aj s mimoškolskými aktivitami a záujmami dieťaťa (šport, tanec, hudba, cudzie jazyky a pod.). Dieťaťu by sa striedaním osobnej starostlivosti nemal meniť okruh jeho kamarátov a blízkych osôb, aby nebolo v takýchto situáciách ďalej traumatizované. Vzhľadom na uvedené je pre rozhodnutie rozhodujúca aj vzdialenosť bydlísk rodičov a zverenie dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti nebude spravidla vhodné, pokiaľ rodičia bývajú v iných mestách, resp. vo vzdialených mestských častiach. Schopnosť dohody rodičov súd musí zisťovať v rámci dokazovania v konaní o výkone rodičovských práv a povinností. Súd prvej inštancie poukázal na to, že niektorí odborníci zastávajú názor, že pokiaľ sa rodičia na striedavej osobnej starostlivosti nevedia dohodnúť, sú tu dôvodné pochybnosti o tom, či by výchovné prostredie bolo stabilné a v záujme maloletého dieťaťa a či by rodičia boli schopní sa následne dohodnúť na ďalších zásadných otázkach súvisiacich s osobnou starostlivosťou o dieťa. Rodičia musia nájsť konsenzus aj pokiaľ ide o veci sociálneho zabezpečenia, zdravotnej starostlivosti, hlásenia pobytu dieťaťa, daňového bonusu na dieťa a pod. V záujme dieťaťa je predovšetkým to, aby vyrastalo v atmosfére šťastia, lásky, porozumenia, stability, tolerancie a harmónie, aby jeho výchova smerovala k pozitívnemu rozvoju jeho osobnosti, nadania, rozumových a fyzických schopností, mravnému, duchovnému a sociálnemu rozvoju a aby boli rešpektované jeho práva uvedené v Dohovore o právach dieťaťa, ako aj v iných právnych predpisoch. V tejto súvislosti súd konštatoval, že rešpektujúc vyššie uvedené zásady (vzhľadom na zistené vážne názorové rozdiely rodičov, ich neschopnosť dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa, neschopnosť zvládať vzájomnú komunikáciu bez vyvolávania stresových situácií a pod.) v predmetnej veci dieťa nezveril do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov. Súd dospel k záveru, že v súčasnosti bolo dôvodné rozšíriť styk otca s dieťaťom s prihliadnutím

na jeho vek, keďže už má tri a pol roka. S otcom už pobudol dlhší čas v týždni ako bolo stanovené súdom, pokiaľ rodičia boli schopní byť ústretoví a nezasahovali do ich vzťahu starí rodičia zo strany otca a matky. Tento stav je však v súčasnosti veľmi labilný, nakoľko obaja rodičia majú zvýšenú mieru iracionálnych presvedčení, otec je pevne presvedčený o svojej pravde a menej prístupný ku kompromisu, a matka je senzitívna, jej prejav je závislý od toho, ako sa k nej správajú. V danom prípade ide o rozšírený styk otca s dieťaťom oproti poslednej úprave, keď dieťa namiesto dvoch až štyroch hodín trikrát do týždňa by bolo u otca tri po sebe idúce dni. Súd bral do úvahy skutočnosť, že dieťa vo veku troch až štyroch rokov potrebuje bezpečie, ktoré môže pociťovať len v milujúcom prostredí. Znalkyňa jednoznačne konštatovala, že dieťa považuje za svoj domov u matky. To neznamená, že by mal byť otec ukrátený čo do rozsahu pobytu s dieťaťom. Keďže dieťa je viac naviazané na matku a dané konflikty medzi rodičmi neumožňujú zabezpečiť primárny predpoklad striedavej starostlivosti (riadna komunikácia medzi rodičmi, vylúčenie akýchkoľvek konfliktov, vidiac výlučne len záujem dieťaťa), súd dospel k záveru, že bolo namieste rozšíriť styk otca s dieťaťom tak, aby aj u otca dieťa mohlo prespať, s ohľadom na postupnosť danej zmeny, ako to odporučila aj znalkyňa, poznajúc správanie sa dieťaťa v súčasnosti, keď dieťa cíti hostilitu medzi rodičmi a dostáva sa do stavu úzkosti v ich prítomnosti. Strach u dieťaťa je tiež dôsledok odlúčenia od matky počas novorodeneckého obdobia, keď dieťa môže zažívať antipatickú úzkosť z opätovného opustenia. Táto úzkosť môže prejsť až do panického stavu pri zmenách. Je obava, že ak rodičia nezačnú pri rodičovstve konštruktívne spolupracovať, mohli by sa prejaviť rôzne symptómy u dieťaťa, či už psychické alebo somatické. Súd prvej inštancie ďalej uviedol, že upravil styk od nedele od 9.00 hod. do pondelka 18.00 hod. a jeden deň v piatok tak, aby aj matka mala možnosť byť s dieťaťom jeden voľný deň, a to po dobu dvoch mesiacov od právoplatnosti rozsudku, a následne na tri dni v kuse od nedele do utorka.

Súd prvej inštancie návrh otca na zverenie dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti zamietol ako v súčasnosti neodôvodnený. Záver znaleckého posudku síce hovoril o striedavej starostlivosti v intervaloch päť nocí u matky a tri noci u otca, avšak vzhľadom na slabú kooperáciu medzi rodičmi a vek dieťaťa, jeho celkové psychické rozpoloženie, prežívanie neustálych konfliktov medzi rodičmi a aj rodinou pri realizácii styku, bolo dôvodné ponechať dieťa v prostredí, kde sa dlhodobo cíti bezpečne a považuje ho za svoj domov. Súd nemohol prehliadnuť ani názor kolízneho opatrovníka, ktorý nespochybnil výchovné prostredie u rodičov dieťaťa, problém videl v konfliktoch medzi rodičmi, ktoré v súčasnosti ešte neboli schopní zmierlivo riešiť na prospech záujmov dieťaťa. Súd preto neposudzoval ani návrh otca na neurčenie výživného zo strany rodičov. Súd prvej inštancie na záver poznamenal, že v súdnej praxi sa zaujal názor, že zverenie dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti rodičov nesmie byť ústupkom ich vzájomnej rivalite, ale vyjadrením kvalitného a pozitívneho vzťahu rodičov k dieťaťu. To predpokladá toleranciu, vyspelosť a dobrú vôľu všetkých zúčastnených. Rozhodnutie o striedavej osobnej starostlivosti o maloleté dieťa by malo vychádzať z ich spoločnej vôle a dohody, schopnosti spolu komunikovať a spolupracovať a nezapájať dieťa do svojich vzájomných problémov (rozhodnutie Ústavného súdu ČR z 27.01.2005 sp. zn. I. ÚS 48/04). Podstatnou je teda odpoveď na otázku, či rodičia sú ochotní a vyspelí v záujme maloletého dieťaťa spolu kooperovať.

Súd prvej inštancie poukázal na to, že na poslednom pojednávaní kolízny opatrovník predložil záverečnú správu o účasti rodičov na poradenstve v čase od septembra 2021 do decembra 2021 s cieľom práce s rodinou, optimalizovať fungovanie rodiny, zefektívniť ich komunikáciu a zvýšiť porozumenie medzi nimi, s motivovaním k riešeniu problémov. Konštatovali, že rodičia sa snažia spolupracovať, učia sa spolu komunikovať a odovzdávať si len dôležité informácie. Obaja mali záujem o dieťa a snažia sa zaistiť podmienky potrebné na jeho výchovu. Oboch rodičov hodnotili pozitívne. Súd prvej inštancie uviedol, že bude nevyhnutné, aby rodičia v tomto pokračovali, kým sa nedosiahne požadovaný cieľ - vedieť všetko komunikovať ohľadom dieťaťa, mať dôveru jeden v druhého a nenechať sa ovplyvniť rodičmi v negatívnom smere. Ak rodičia budú v tomto smere schopní kooperovať, môže byť do budúcnosti striedavá starostlivosť vhodným spôsobom zabezpečenia výchovy dieťaťa, dostupná obojom rodičom v rovnakom rozsahu tak, aby to bolo aj v záujme dieťaťa.

O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 52 CMP (zákona č. 161/2015 Z. z. - Civilného mimosporového poriadku) tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, keďže týmto konaním účastníkom trovy nevznikli. Súd vo veci nariadil znalecké dokazovanie, keď znalkyňa si

za vykonaný posudok účtovala odmenu 1.277,60 eur. Účastníkom konania bola preto uložená povinnosť zaplatiť preddavok 650 eur v uznesení o nariadení znaleckého dokazovania. Zálohy ani jeden z nich nezaplatil. Súd uložil účastníkom zaplatiť vzniknuté trovy na účet súdu, každému v rovnakom pomere 638,80 eur, keďže posudok bol nariadený v ich záujme. Otec na pojednávaní dňa 11.01.2022 a matka v podaní zo dňa 12.10.2021 požiadali o splátkový kalendár na zaplatenie trov dôkazu, a to po 50 eur, ktorému návrhu súd prvej inštancie s poukazom na § 232 ods. 2 až 4 CSP (zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku) vyhovel. Z dokladov o pomeroch otca vyplynulo, že ako živnostník a jediný spoločník v spoločnosti má mesačný príjem 700 eur, z čoho platí elektrinu 45 eur a úver 250 eur mesačne, spoločnosť v roku 2020 mala príjem na zdanenie vo výške 16.686,68 eur. Matka v rozhodnom čase poberala rodičovský príspevok.

Proti tomuto rozsudku podal včas odvolanie otec maloletého dieťaťa s návrhom na jeho zmenu zverením dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti rodičov, ktorá by sa realizovala v týždňových intervaloch. Odvolanie odôvodnil tým, že súd prvej inštancie nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, súd nevykonával navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností a rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Súd prvej inštancie svojím rozhodnutím podľa názoru otca podporil nežiaducu a vážnu situáciu, kedy je vylúčený z maximálnej výchovy maloletého na požadovanej úrovni. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku nepochybne vyplýva, že súd prvej inštancie sa vôbec nezaoberal a neprihliadal na podstatné dôkazy predložené otcom, znalecký posudok a potvrdenia kolízneho opatrovníka o odporúčaní striedavej starostlivosti. Primárne sa pri posudzovaní, či súd zverí maloleté dieťa do striedavej osobnej starostlivosti, prihliada na záujem maloletého dieťaťa a súd v tomto prípade nemôže rozhodovať v jeho neprospech. Potvrďuje to aj § 24 ods. 2 Zákona o rodine. Súd sa zameriava primárne na to, aby neprišlo k narušeniu vzťahu maloletého dieťaťa s jedným z rodičov a najmä, aby úprava výkonu rodičovských práv bola pre dieťa prospešná. Posudzujú sa okolnosti, ako sú napríklad vzdialenosť bydliska rodičov, t. j. aby presun maloletého dieťa nebol náročný, čím sa zabezpečuje stabilné prostredie pre dieťa. Nemenej podstatnou podmienkou na zverenie dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti je súčasne záujem rodičov. Súd prihliada tiež na skutočnosti uvedené v § 24 ods. 4 Zákona o rodine. Súd prvej inštancie v odôvodnení poukazuje na dokazovanie, kedy spomína styk od posledného rozhodnutia, kedy maloletý mal 10 mesiacov, keď bol zverený matke a bola schválená rodičovská dohoda o úprave styku s otcom trikrát do týždňa. Uvedený styk bol dodržiavaný z jeho strany, nakoľko on nikdy nehľadal konflikt a bol rád, že je so svojím synom. Toto sa matke nepáčilo, vždy hľadala nejakú provokačnú činnosť, napr. si vymýšľala chorobu pre maloletého, a keď to spomenul, tak sa mu hneď vyhrážala, že maloletého nikdy neuvidí. Preto otec musel neustále navštevovať úrad kurately, aby mohol byť so svojím synom. Preto bola matka, ako uvádza súd, pod kontrolou úradov. Takto si vybojoval, aby bol maloletý s ním čo najviac a podarilo sa mu to dosiahnuť, aby maloletý bol s otcom 4-krát týždenne na celé dni. Takto sa mu podarilo uskutočniť rozšírený styk už 2 roky. Potom v roku 2020 podal návrh na zmenu úpravy práv a povinností k maloletému na striedavú osobnú starostlivosť, z hlavného dôvodu, že maloletý ho má veľmi rád, majú vybudovanú citovú väzbu a neustále chcú byť spolu. Matka maloletého to nevie zničiť a maloletého vždy vystaví tomu, aby sa rozhodol medzi rodičmi. Matka nesúhlasí s jeho návrhom, lebo nevie zničiť, že maloletý je u neho šťastný. V druhom rade matka nechce stratiť finančný tok od neho a od maloletého (výživné, rodičovský príspevok). Maloletého matka nevie naučiť na samozrejmé potreby ako je byť čistotný, vedieť si urobiť osobné potreby, zanechať plienku, normálne komunikovať, byť medzi rovesníkmi. Aj na súde sa vyjadřila, že ona sa momentálne ani nezamestná a ani maloletého nezapíše do škôlky. Otec má záujem, aby maloletý chodil do škôlky, aby sa vyvíjal primerane svojmu veku, ale nemôže to zrealizovať, lebo právo k dieťaťu má matka. Matka žije v komunite, kde sú každodenné také veci, ako omamné látky, nezamestnanosť, zlé prostredie. Matka je nedôveryhodná osoba, neustále zavádza úrady aj súdy. Matka na súde osočovala aj starú matku zo strany otca klamstvami, pričom zamestnankyne kurately boli u otca viackrát a zistili, že maloletý má starú matku veľmi rád. Súd nebral do úvahy ani znalecké dokazovanie, ktoré si sám určil, a ani potvrdenia kolízneho opatrovníka. Súd poukazoval na vek maloletého, čo nemá žiadny vplyv na spravodlivé rozhodnutie, kde hlavným cieľom je záujem maloletého. Súd zamietol návrh na zverenie dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti napriek tomu, že práve súd mal za potrebné vykonať dokazovanie znaleckým posudkom. A keď znalecký posudok konštatoval vhodnosť striedavej starostlivosti, tak súd nechce na to prihliadať. Súd si tiež na pojednávaní vyžiadal od otca potvrdenie o príjme, aby mohol rozhodnúť o neurčení výživného, a keď ho otec predložil, súd na to vôbec neprihliadol, hoci kvôli tomu

bolo odročené pojednávanie. Sudkyňa sa na pojednávaní vyjadrila, že ju nebude zaujímať znalecké dokazovanie a rozhodne tak, ako ona chce.

K odvolaniu otca sa vyjadrila matka maloletého dieťaťa v podaní doručenom súdu dňa 12.04.2022 s návrhom, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil. Uviedla, že súd prvej inštancie správne vyhodnotil závery znaleckého dokazovania a podrobne sa zaoberal výchovnými pomermi v prostredí otca i matky maloletého. Poukázala na závery znaleckého posudku a odôvodnenie napadnutého rozsudku. Súd prihliadol pri rozhodovaní o úprave práv a povinností rodičov na zachovanie vzťahu dieťaťa k obidvom rodičom a prihliadol na záujem maloletého dieťaťa a na stabilitu výchovného prostredia a plne rešpektoval právo na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov. Na základe rodičovskej dohody schválenej súdom matka dieťaťa v plnom rozsahu rešpektovala túto dohodu a umožňovala styk otca s dieťaťom aj nad rámec tejto dohody. Tvrdenia otca dieťaťa o vyvolávaní konfliktov zo strany matky sú tendenčné a zavádzajúce. Pravdou je, že na základe jeho sústavných sťažností je matka vystavená neustálym kontrolám zo strany kolízneho opatrovníka, ktorého otec dieťaťa neprimerane obťažuje. Súd správne vyhodnotil podmienky pre úpravu a povinnosti rodičov k maloletému dieťaťu a najmä záujem dieťaťa v zmysle Dohovoru o právach dieťaťa. Konštatoval tiež, že vzhľadom na zistené názorové rozdiely rodičov, ich neschopnosť dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa, zvládať ich vzájomnú komunikáciu bez vyvolávania stresových situácií, boli okolnosti prečo dieťa nebolo zverené do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov, avšak rozhodol o rozšírenom styku dieťaťa s otcom. Proti takémuto rozhodnutiu nenamietala ani matka dieťaťa. Čo sa týka vyjadrení otca na adresu matky dieťaťa, ako i na adresu súdu, ide o jednoznačne vyfabulované tvrdenia. Kolízny opatrovník viackrát kontroloval rodinné prostredie matky a výchovné podmienky maloletého dieťaťa, a to od jeho narodenia takmer sústavne na základe opakujúcich sa podaní zo strany otca dieťaťa a nikdy nezistil žiadne pochybenia ani nedostatky vo výchovnom prostredí matky. V prípade, ak by sa tak aj stalo, túto skutočnosť by signalizovala aj pediatrička maloletého, ktorý je v jej sústavnej starostlivosti. Práve naopak, zo strany otca dochádzalo k viacnásobným oznámeniam na samotnú matku dieťaťa a jej rodinných príslušníkov, ktoré riešilo Okresné riaditeľstvo Policajného zboru v Dunajskej Strede, Odbor poriadkovej polície v Dunajskej Strede, pričom všetky oznámenia boli riešené ako priestupky proti občianskemu spolunažívaniu. Všetky tieto priestupkové konania boli zastavené, pretože opodstatnenosť oznámení nebola preukázaná. Tento stav trvá od roku 2019. S poukazom na rozsiahle odôvodnenie napadnutého prvostupňového rozsudku je matka toho názoru, že tento pri svojom rozhodovaní vyhodnotil všetky potrebné skutočnosti a rozhodol správne.

Otec v podaní doručenom súdu dňa 14.04.2022 zotrval na podanom odvolaní. Uviedol, že jeho syn je u matky v zlom prostredí, on o neho prejavuje záujem od narodenia a do súčasnosti sa medzi ním a synom vyvinul veľmi dobrý vzťah, majú sa radi a neustále chcú byť spolu. Matka je natoľko zákerná, že nedovolí maloletému u neho spať, napriek tomu, že maloletý by u neho spať chcel. Týra ho psychicky i fyzicky, lebo syn sa mu neustále sťažuje a s plačom ide naspäť k matke. Otec označil priebeh súdneho konania za zvláštny, nakoľko všetko nasvedčuje tomu, aby bola nariadená striedavá osobná starostlivosť. Otec poukázal okrem iného na správu Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Dunajská Streda zo dňa 08.03.2021 a správu Centra pre deti a rodiny Dunajská Streda zo dňa 05.01.2022. Tvrdenia o nevhodnom správaní sa matky zopakoval v podaní zo dňa 14.04.2022 adresovanom odvolaciemu súdu.

Matka v podaní doručenom súdu dňa 10.05.2022 zotrvala na svojom predchádzajúcom vyjadrení. Tvrdenia otca opakovane označila za nepravdivé. Uviedla, že styk medzi otcom a maloletým dieťaťom prebieha bez akýchkoľvek obmedzení z jej strany, pričom ona dodržiava v plnej miere rozhodnutia súdu. Otec dieťaťa nerešpektuje jej upozornenia, ona ho pravidelne informuje o zdravotnom stave maloletého dieťaťa, ktoré trpí alergickými reakciami, histamínovou intoleranciou a ekzémami, o čom je otec poučený. Poukázala tiež na to, že otec má vážne konflikty aj s pediatričkou maloletého.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 Civilného sporového poriadku, ďalej len „CSP“), po zistení, že odvolanie otca bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1

CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 CSP v spojení s § 62 ods. 1 CMP), preskúmal napadnuté rozhodnutie bez viazanosti rozsahom (§ 65 CMP) a dôvodmi odvolania (§ 66 CMP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), keď dospel k záveru, že odvolanie otca je dôvodné, v dôsledku čoho je nevyhnutné napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Podľa § 36 ods. 1 Zákona o rodine, rodičia maloletého dieťaťa, ktorí spolu nežijú, môžu sa kedykoľvek dohodnúť o úprave výkonu ich rodičovských práv a povinností. Ak sa nedohodnú, súd môže aj bez návrhu upraviť výkon ich rodičovských práv a povinností, najmä určí, ktorému z rodičov zverí maloleté dieťa do osobnej starostlivosti. Ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa a ak to vyžadujú pomery v rodine, súd môže upraviť styk dieťaťa aj s blízkymi osobami. Ustanovenia § 24, § 25 a 26 sa použijú primerane.

Podľa § 24 ods. 2 Zákona o rodine, ak sú obidvaja rodičia spôsobilí dieťa vychovávať a ak majú o osobnú starostlivosť o dieťa obidvaja rodičia záujem, tak súd môže zveriť dieťa do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, ak je to v záujme dieťaťa a ak budú takto lepšie zaistené potreby dieťaťa. Ak so striedavou osobnou starostlivosťou súhlasí aspoň jeden z rodičov dieťaťa, tak súd musí skúmať, či bude striedavá osobná starostlivosť v záujme dieťaťa.

Podľa § 24 ods. 4 Zákona o rodine, súd pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností alebo pri schvaľovaní dohody rodičov rešpektuje právo maloletého dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom a vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa, najmä na jeho citové väzby, vývinové potreby, stabilitu budúceho výchovného prostredia a ku schopnosti rodiča dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa s druhým rodičom. Súd dbá, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov a aby bolo rešpektované právo dieťaťa na udržovanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvomi rodičmi.

Podľa § 25 ods. 1 a 2 Zákona o rodine, rodičia sa môžu dohodnúť o úprave styku s maloletým dieťaťom pred vyhlásením rozhodnutia, ktorým sa rozvádza manželstvo; dohoda o styku rodičov s maloletým dieťaťom sa stane súčasťou rozhodnutia o rozvode (ods. 1). Ak sa rodičia nedohodnú o úprave styku s maloletým dieťaťom podľa odseku 1, súd upraví styk rodičov s maloletým dieťaťom v rozhodnutí o rozvode; to neplatí, ak rodičia úpravu styku žiadajú neupraviť (ods. 2).

Podľa § 26 Zákona o rodine, ak sa zmenia pomery, súd môže aj bez návrhu zmeniť rozhodnutie o výkone rodičovských práv a povinností alebo dohodu o výkone rodičovských práv a povinností.

Podľa § 28 ods. 1 a 2 Zákona o rodine, súčasťou rodičovských práv a povinností sú najmä a) sústavná a dôsledná starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývin maloletého dieťaťa, b) zastupovanie maloletého dieťaťa, c) správa majetku maloletého dieťaťa (ods. 1). Rodičovské práva a povinnosti majú obaja rodičia. Pri ich výkone sú povinní chrániť záujmy maloletého dieťaťa (ods. 2).

Podľa § 121 CMP rozsudky o úprave výkonu rodičovských práv a povinností a výžive maloletých a o priznaní, obmedzení alebo o pozbavení rodičovských práv a povinností alebo o pozastavení ich výkonu možno zmeniť alebo zrušiť aj bez návrhu, ak sa zmenia pomery.

Z obsahu spisu v prejednávanej veci vyplýva, že vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa naposledy rozhodoval Okresný súd Dunajská Streda, ktorý rozsudkom č. k. 7P/67/2018-358 zo dňa 04.06.2019 v spojení s opravným uznesením č. k. 7P/67/2018-392 zo dňa 04.03.2020 schválil rodičovskú dohodu, na základe ktorej maloleté dieťa zveril do osobnej starostlivosti matky s tým, že obaja rodičia budú maloleté

dieťa zastupovať a spravovať jeho majetok, otec sa zaviazal počnúc 01.02.2019 platiť na maloleté dieťa výživné vo výške 120 eur mesačne vždy do 25. dňa v mesiaci vopred k rukám matky a upravil styk otca s maloletým dieťaťom každý pondelok a stredu od 14.00 hod. do 17.00 hod. a v sobotu od 12.00 hod do 16.00 hod..

Otec sa návrhom zo dňa 15.10.2020 domáha zmeny úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému, pričom požadoval a aj naďalej požaduje zverenie dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov. Predmetom dokazovania v prejednávanej veci bolo posúdenie vhodnosti navrhovanej striedavej osobnej starostlivosti. Vo veci bola ustanovená znalkyňa z odboru Psychológia, odvetvie Poradenská psychológia doc. PhDr. Daniela Čechová PhD., ktorá v znaleckom posudku č. 8/2021 EDZ jednoznačne odporučila zverenie maloletého dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti. Súd prvej inštancie závery znaleckého posudku neakceptoval, návrh na zverenie dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti zamietol a rozšíril styk otca s maloletým za súčasnej úpravy tzv. adaptačnej fázy. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu bolo posúdiť správnosť rozsudku súdu prvej inštancie, ktorý odvolaním napadol otec maloletého dieťaťa.

Spravodlivým prejednaním veci je také súdne konanie, ktoré rešpektuje všetky procesné zásady a princípy, ktoré tvoria súčasť štruktúry základných ľudských práv a slobôd. Podľa nálezu Ústavného súdu SR I. ÚS 26/94 obsah práva na súdnu ochranu uvedený v článku 46 ods. 1 Ústavy SR nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva na súdnu ochranu alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Jeho obsahom je i zákonom upravené relevantné konanie súdov. Každé konanie súdu, ktoré je v rozpore so zákonom je potom porušením Ústavou zaručeného práva na súdnu ochranu. Pod odňatím možnosti konať pred súdom treba potom rozumieť závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi konania znemožní realizácia jeho procesných práv priznaných mu v súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Odvolací súd sa stotožnil s odvolacou námietkou, že súd prvej inštancie svojím postupom znemožnil otcovi maloletého, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Pochybenie súdu prvej inštancie spočívalo v tom, že dospel k záveru o nevhodnosti striedavej osobnej starostlivosti (navrhovanej otcom) napriek tomu, že závery znaleckého dokazovania, nariadeného v konaní práve súdom prvej inštancie, konštatovali opak.

Znalkyňa v znaleckom posudku napriek narušeným vzťahom medzi rodičmi odporučila režim striedavej osobnej starostlivosti o maloleté dieťa (v pomere 60:40 v prospech matky - 3 noci u otca a 5 nocí u matky), čomu by malo predchádzať adaptačné obdobie. Uviedla, že striedavá osobná starostlivosť by lepšie naplnila potreby maloletého dieťaťa. Maloletý má pozitívny vzťah a citové väzby k obojmu rodičom. Je v psychickej pohode v prítomnosti vždy len jedného z rodičov, v prítomnosti oboch je úzkostný a otca odmieta. Znalkyňa tiež konštatovala, že úroveň komunikácie rodičov ohľadne maloletého je v súčasnosti nízka, to však nemôže byť prekážkou pri úprave styku. Obaja rodičia sú spôsobilí zabezpečovať osobnú starostlivosť o maloletého na požadovanej úrovni, maloletý má vytvorené približne rovnaké podmienky pre vývin u oboch rodičov.

Aj ďalším objektívnym dôkazom - šetrením v domácnostiach oboch rodičov bolo pritom zistené, že u oboch rodičov sú vytvorené vhodné podmienky na starostlivosť o maloleté dieťa. Uvedené vyplýva zo správy kolízneho opatrovníka zo dňa 08.03.2021 a správy Centra pre deti a rodiny Dunajská Streda zo dňa 05.01.2022. Odvolací súd tiež poukazuje na vyjadrenie matky na pojednávaní dňa 11.01.2022 (str. 5 zápisnice), ktorá uviedla, že súhlasí s prespávaním maloletého u otca v rozsahu 3 nocí.

V konaní vo veciach starostlivosti o maloletých je súd povinný zistiť skutočný stav veci (§ 35 CMP). Účastníci sú síce povinní úplne a pravdivo opísať skutkové okolnosti potrebné na rozhodnutie (§ 32 ods. 1 CMP), no musí ísť o tvrdenia overiteľné dokazovaním. Na účel splnenia povinnosti zistiť skutočný stav veci musí súd v mimosporovom konaní v zásade vykonať aj iné dôkazy, ako navrhli účastníci (§ 36

CMP). Osvojiť si môže len zhodné skutkové tvrdenia účastníkov, a to tiež len vtedy, ak nemá pochybnosti o ich pravdivosti a iba ak nie sú v rozpore s vykonaným dokazovaním (§ 37 CMP). Skutkový stav zisťuje súd na pojednávaní dôkaznými prostriedkami (§ 188 ods. 1 CSP), medzi ktoré patrí aj dôkaz listinou, výsluch účastníka či znalecké dokazovanie.

Z obsahu spisu potom vyplýva, že v prejednávanej veci k zhodným tvrdeniam účastníkov konania nedošlo a záver o nevhodnosti striedavej osobnej starostlivosti nemal oporu vo vykonanom dokazovaní.

Podľa § 207 ods. 1 a 2 CSP, ak rozhodnutie závisí od posúdenia skutočností, na ktoré treba vedecké poznatky, a pre zložitosť posudzovaných otázok nepostačuje postup podľa § 206, súd na návrh nariadi znalecké dokazovanie a ustanoví znalca. Ak súd ustanovil viacerých znalcov, môžu vypracovať spoločný posudok (ods. 1). V písomnom znaleckom posudku znalec odpovie na položené otázky; nevyjadruje sa k právnomu posúdeniu veci (ods. 2).

Podľa § 208 ods. 1 a 2 CSP, znalecký posudok sa vyhotovuje písomne, ak súd nerozhodne inak (ods. 1). Písomný znalecký posudok súd doručí stranám; v odôvodnených prípadoch ich len upovedomí o predložení znaleckého posudku znalcom (ods. 2). Ak je to účelné, môže súd znalca vyslychnúť o skutočnostiach uvádzaných v znaleckom posudku (ods. 3).

Súd hodnotí znalecký posudok ako každý iný dôkaz. Podstata hodnotenia znaleckého posudku spočíva v tom, že súd vezme do úvahy komplexnosť posudku, úplnosť odpovedí, vzťah posudku k iným vo veci vykonaným dôkazom a napokon vychádza aj zo zásad správneho formálnologického uvažovania. Faktické (nie právne) obmedzenie potom spočíva v tom, že súd nie je spôsobilý hodnotiť odborné závery znalca z hľadiska ich vecnej správnosti. Ak napriek vyššie uvedeným skutočnostiam súd prvej inštancie dospel k záveru, že striedavá osobná starostlivosť nie je v najlepšom záujme maloletého dieťaťa, takýto záver je v rozpore so závermi znaleckého posudku, a preto mal súd v prípade pochybností o správnosti záverov znaleckého posudku dokazovanie doplniť a v konaní vypočúť znalkyňu, ktorá vo veci vypracovala znalecký posudok, aby ju konfrontoval s doplneným skutkovým stavom, čo sa ale v prejednávanej veci nestalo.

Súčasťou práva na spravodlivý proces je možnosť účastníkov argumentovať až do rozhodnutia súdu a predvídať toto rozhodnutie. Predvídateľné je také rozhodnutie, ktorému predchádza predvídateľný postup pri konaní a rozhodovaní. Účastníci by nemali byť zaskočení možným iným právnym posúdením veci súdom bez toho, aby im bolo umožnené tvrdiť skutočnosti významné z hľadiska sudcovho právneho názoru a navrhnúť na ich preukázanie dôkazy. Rovnako by nemali byť zaskočení takým postupom súdu, ktorý nie je v súlade s procesným právom a jeho pravidlami (pozri napríklad uznesenie Najvyššieho súdu SR zo 17.10.2011, sp. zn. 7Cdo/42/2010). Po oboznámení sa s postupom prvoinštančného súdu je preto nutné konštatovať, že tento nekonal predvídateľným spôsobom, čo v konečnom dôsledku viedlo k vydaniu prekvapivého rozhodnutia, čím došlo k porušeniu práva otca na spravodlivý proces.

Podľa názoru odvolacieho súdu je dôvodná aj námietka otca, v zmysle ktorej súd prvej inštancie pochybil pri právnom posúdení veci. Súd prvej inštancie síce identifikoval relevantné ustanovenia Zákona o rodine (§ 24 ods. 2 až 5 a § 26), no na daný skutkový stav ich neuplatnil správne. Podľa názoru odvolacieho súdu prvoinštančný súd nemohol na základe dokazovania vykonaného v rozsahu, v akom uznal za vhodné, uzavrieť, že by striedavá osobná starostlivosť nemala byť v záujme maloletého dieťaťa tak, ako sa to deklaruje v napadnutom rozsudku, za situácie, keď v konaní vypracovaný znalecký posudok konštatoval opak.

Prekvapivé rozhodnutie, nesprávne právne posúdenie a nesprávne ustálený skutočný stav veci nevykonaním dokazovania potrebného na zistenie rozhodujúcich skutočností sú vzhľadom na opísanú mieru zlyhania prvoinštančného súdu takými vadami konania, ktoré nie je dobre možné napraviť až v

odvolacom konaní. V dôsledku toho odvolací súd napadnutý rozsudok (i v závislom výroku o trovách konania) podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP zrušil a vec podľa § 391 ods. 1 CSP vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Súd prvej inštancie bude v ďalšom konaní (§ 391 ods. 2 CSP) vychádzať z vyslovených právnych názorov odvolacieho súdu a konanie bude viesť tak, aby bol jeho postup pre účastníkov predvídateľný. Nanovo pristúpi k posúdeniu skutkových tvrdení účastníkov, vrátane ich prednesov v odvolacom konaní a vytvorí im priestor na reakciu na tvrdenia protistrany. Dokazovanie vykoná v rozsahu potrebnom na preukázanie skutočného stavu veci, najmä v súvislosti s okolnosťami, ktoré nastali po vypracovaní znaleckého posudku. Zistí a podrobne popíše rozsah a spôsob realizácie styku otca s maloletým v súčasnosti, aktuálny vzťah rodičov, aktuálny denný režim dieťaťa, posúdi priebeh poradenského procesu, ktorému sa rodičia priebežne podrobili, a prípadne zväží nutnosť uloženia výchovného opatrenia, k čomu si zabezpečí aj vyjadrenie kolízneho opatrovníka. Vzhľadom na doplnené dokazovanie následne zväží potrebu vypočutia znalkyne k záverom znaleckého posudku (v prípade záujmu posúdiť správnosť záverov ňou podaného písomného znaleckého posudku). Následne súd prvej inštancie opätovne zhodnotí všetky vykonané dôkazy v ich jednotlivosti, ale aj vo vzájomnej súvislosti (§ 191 CSP), a v spojení so zhodnými skutkovými tvrdeniami účastníkov, o ktorých pravdivosti nemá pochybnosti a ktoré nie sú v rozpore s vykonaným dokazovaním (§ 37 CMP), ustáli skutočný stav veci. Takto zistený skutočný stav veci potom podrobí právnemu posúdeniu, svoje závery v novom rozsudku odôvodní spôsobom súladným s § 220 ods. 2 CSP a bude dbať na to, aby bolo jeho odôvodnenie presvedčivé. Zároveň rozhodne aj o trovách prvoinštančného aj odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

Ak v novom rozhodnutí dôjde k zmene predchádzajúceho rozhodnutia vo veci úpravy výkonu rodičovských práv a povinností, bude nutné takéto rozhodnutie náležite špecifikovať, vrátane uvedenia opravného uznesenia, ktoré tvorí s opravovaným rozsudkom neoddeliteľný celok, keďže z obsahu spisu sp. zn. 7P/67/2018 vyplýva, že vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa naposledy rozhodoval Okresný súd Dunajská Streda rozsudkom č. k. 7P/67/2018-358 zo dňa 04.06.2019 v znení opravného uznesenia č. k. 7P/67/2018-392 zo dňa 04.03.2020.

V súvislosti so zastúpením účastníkov konania odvolaciemu súdu neušlo pozornosti, že matka na svoje zastupovanie v konaní v zmysle § 89 ods. 1 a 92 ods. 1 CSP plnomocenstvom zo dňa 12.04.2021 splnomocnila E. H. I., nar. XX.XX.XXXX ako fyzickú osobu a nie ako advokátku, ktorá má t. č. pozastavený výkon advokácie. Jej podania je preto nutné vyhodnotiť podľa obsahu ako podania fyzickej osoby – splnomocnenkyne účastníčky konania, a takto ju v konaní aj označovať.

Senát odvolacieho súdu toto uznesenie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok dovolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok dovolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).